

№ 8-9 [35-36]

БОЖЫМ

Часопіс Беларускага рэлігійна
думкі.

Жнівень - Верасень 1950 г.

ШЛЯХАМ

«SUR LA VOIE DIVINE».
Mensuel religieux bilingue.

Цена
нумару 40 фр.

Адрес редакцыі:
Adresse : Redaction, 51, rue des Ss. Pères, Paris (6).
Чыгунка Postale : Paris c. 628744.

Падлісная цена
на год 350 фр.

Неспакойны час

Міжнародна палажэнне з днія на днень стае штогод болей неспакойным і гэты неспакой зміграцыі адчувае больш чым які іншы, бо калі ляздзяркайшы народы хоце якіх два-тры гады пасыня другое сусъєтства вайны мелі матчысамсы прынамскі адсатоць, дык для зміграцыі з-пада землі заслоныя не было ні толькі супакою. Нэрвін увесь час быў ў напружанні і напагатове; каб змагаціца за сваі існаванне, каб на трапіцы на «фронты», каб знайсці прашту для згадычнага штодзённага куска хлеба і каб знайсці краіну, які-б хонь на інекі час дала ім матчысамсы жаць падвойку. — Такое палажэнне вельмі выснажае чалавека і духона і фізычна; дык нічога дзіўнага, што ў зміграцыйным асроўдзіці жаданне супакою адчуваючыя больш, чым дзе. Але міжнародны падзеі кажуць, што ціпер не да супачанку. Розныя кантэсты надыноні крыжіўмі заклікі пра мір, а газеты і часопісы нітора часцей і часцей пішуту пра вайну. Жаланне алінай і мільёнам людзей не бірзца пад узагу. Падзеі юдуць упіядр імклівымі крокамі да нейкае развязанкі.

Якое можа быць ціпер наша становішча, становішча беларускай зміграцыі па сучасных і насыпаных падзеях?

Напершыя, трэба адміністрація глянцуць праўдзівую звонку. Мы мусім з усёй шыротай съзвердзіць, што ў сучасным палажэнні дыпломатыі найбліжы рахуюцца з фізычнаю сіллю і паволія гэтае сілы мерасцю партасць і сваіх саюзінкаў, і сваіх ворагаў. Мы як зміграцыя не па толькі шматлікі, каб стварыць паважную фізычную сілу, але было-б зусім нядобра распыляць дарынты свае сілы.

Але акрамя фізычнае сілы ёсьць яшчэ духовая сіла, якую да гэтага часу ў шматлікіх выпадках неаднзначнай; мы вось карэйскія падзеі даюць лекцию ўсіму съвету, што ціпер, як і заўсёды траба панажана ражаваніца з духовнаю сіллю. А гэтую сілу мы можам і мусім мець незалежна ад колыснікі. Дзякі гэтага неабходна адкінуць усё то, што нічым не духовую сілу, што разъбівае яе: адкінуць: абмажкаўшыя, празъмерныя эгайзі, несправядлівія ўзаемадносіны і тым падобная запагані.

Сучасны неспакой у сцяпеце выслікана іячунаныя крыўдамі, якія засоція ў панівленных краінах і якія тайমлю ружую плянунуючы для ўсіх іншых краінаў, тэйкі праектуюцца байды панівленыя. У гэтым палажэнні для абмажкаўшыя ніяма мейсці; шуканыя заўнімі куткоў бескансцісна, бо ўсімі адчуваючыя машкі гене тайніца руکі. Нашымі абязвіжніцамі ёсьць: усульведаміць сабе добра сучаснае палажэнне, усульведаміць сінс і важнасць цяперашняга часу і адпаведна да выснажаўшай упаратканізаціі сваі дзеянні.

Таму, што ў корані ўсіх суседзкіх і міжнародных закалоту лежыць несправядлівасць дык нашым заданнем ёсьць перш па іншым прыхватын лачыненнях, а даець ў кругу нашага дзеяння біць справядлівымі, пашырыць праўдзівінні весткі і пакрываць хлускі. Вынаграты толькі справядлівасці аж іншых у альясінах да нас і да нашага народу, а самім мала дабыць пра справядлівасць якісане і грэшна.

Сладзянецца на тое, што веяны закалот баз нас можа развязаць беларускіе пытанні, нельзя; ды такіх наўных між зміграцыю бадайшто на-

ма, бо кожнаму доброму ведама, що близ нас ніхто нам не дасьє лепше долю. «На Бога сподіваються і сам, небожа, сподіваюся».

Сподівання на то, що мир і справедливість може установити слідо і вирізняти єстьманів музі і некультурні запанувачі Січневій Анонсіїї XII, з'являються аж усого смету з гарячими словами, що міру не установлює нікак архежа: їй ишти, їй атакувати, бомба, бо єсьть твором справедливості». Пакуль у жирнадійних адносинах ні будзе справедливісті, пакуль будзе панування наль, ні правам, пакуль дужини будуть бискарся на злакованіца на слабієші — датуль ніжній загоряні та пастовані і ніжне архежа у їхнім міру. Чалазек у глыбіні ніжній не пагодітима до крикулою і засідітима будзе, а єю матиця.

У радомі біларуска змітній єстьманівши чимпірами і акхірами патріотів, які гатона на нальбомах акхіори діл низзеліні та лещене будучині сває бальзакічіні. Ні виключана, що за єтых чину хутка може здариця матчамсьль і настан патріот, аднак і ут нехебонда саб' ѿсьменіні, ні змагані, гета даёбка на ўсіх пое, чаго вимагаєт але нас лабро бальзакічіні. Відзінты ческі грамадзік земч. Т. Масарык (1850-1937) калісіні казу: «Чылічай аддаць свае жыцьце на фронце ў бало за бальзакічну, чым виконаваш дробную будзінную працу і дробны акхіор для роднага краю ў штодзенним жыні. Тую штодзенную працу і акхіор, якій я приношыні ю почасочу, ні слава, ні назват грошаму!...» Якраз єтых працінікіў нам треба зімбобіні і да єтых працінікіў нам треба шукать асабістых нагоды і нальбомах чакіні акхіорах узмоузу; яс можна віконавіць усіоды і заубезбі.

У радомі біларуска змітній єстьманівши азіні, які грыманіца пагаду, які даўно азін'ю сіон ік, бініца, у грамадзікіх спраўах можна недавініць духонага і рэлігійнага дэйніка. Мокша дзяжунам Богу, што прыхмыніка гэтага пагаду штодзен мешчане, азін' і гэта лічанія адзіні павінны абразудзіць, каб не абіжніць і так цікава, нашце палажэніе. Сучасніца і нальхадзічніца падзеі имагінатыні за біларускага народу супраду ѹхірамі і вілакіхі доздзі на кожнім становіні. Толькі тады нарида можа захапіць спакойным жыцьцем, калі будзе сънедзіна, чаго на акхіорах становінчы, і на вілакіхі, і на маленікіх, стаць людзі чесні, і акхіорам, чига-

ра веруючы, і выконаваныя ў практицы спаю веру.

Ужо раней быў артыкул у «Божым пізжым» (№ 3, з 1947 г.) «Думкі юлікіх людзей аб матіці». Там паданы сказы відзінных грамадзікіх ліченоў, якіх сёньня актальнім больш чым калі, але каб не пагтарані таго, што нарадаў было напісані на староніках «часапісу», можна дадаць на вільжыністніх складу думкі некаторых сучасных ліченоў. Іхнія слова піктаваныя на зміненым настроем, але пісьмююць спарудзіцельно.

Амерыканскі гінерал Жорж Піетро (1855-1945), імому належацца немалая заслуга перамогі альянсікіх армій на немецкі ў Тунісі ў 1943 г., казаў: «Тым, што моліца, робіть больш дын смеюк, як ты, што паюючо, а калі на смеюце босьнія горы, дык прычына гэтаму ў тым, што ёсьць больш змаганін, як нальбы». Маршал Монтгомері ў 1947 г. з'ясціўся да моліцы: «Я сходзі таго пагаду, што нальбы, ікія зіні, біла-б духодзаю сюда молізы, ніколі не асмі, якога не будзе прымадзіца вініку». Глобоска і прагрэсія заслоні, вілакі віока, што іх міла слухаючы. Даўгатынніца аскетыніні з апошніх поймай і з дылігнітнічес гуліні ёсьць пельмі нітрынізмам, бо быў ў адношыні да некаторых нароўду, а нальбомах для біларускага, юльмі экспрэсіянізму. А ў духоніх адносінах, дык і гаварышь юмна бічым.

Знічнай лёгкіх ўбачыніх ўсіхніх істасцяў і нісправедливасці У іншых, але єсьць нальбі нахожай реччу, юбачыні гэтых істасцяў ў сібе і падправіх іх. Гэта праца ёсьць білацідзіці наяджающа працаю ў жыні чалавека, відаць згіта гэтага настрашніх заніздзініа і ў ўніку вядзе да аграмадных закалотуў на грамадзікі жыні, да заубезбіці наслупаку.

Біларускі народ — прыпавіты народ: мазалістымі рукаў ён выконаваў наўжысійную фізичную працу і духова таксіка не алстадзіў ад іншых. Калі неспакойны час, які інвер перажывам, вымагае ад чалавекінства на толькі фізичнага, але і духовага вісыкуну — ажыцьцяўленні хрысціянскіе справедливасці ў штодзенним жыцьці, каб гэткім чынам пераможіць перажынні сусветы закалот і асцінчыні прыналі і спраўдліві мір — мы іхано і другое мусы арабіць, бо ад гэтага залежыць лепшыя будучыні ўсіго народу.

а. Лес.

Навука і рэлігія

(Думкі фізікай аб рэлігіі).

торым беспадстаўнымі гіпотэзы, якія распачодзіліся ў некаторых кругах вучоных ў мінулым адносінах людзі злосі ролі старасін выкарыстоўвалі для разбуральных мятаў, перабольшываючы нека-

дывія вучоную школі ні быў прыхільнікам гэтых кругуў, а ў сучаснісі маніт кожнага новую-кое аскетычні і альянсікі скірдзе наўку што раз біліней да разлігі. У заходніх Эўропе наўстала падражніца літаратура да гэтага пытання; у нас тымчасам з'яўляюцца толькі невялікія артыкулы на гэтую тэму.

Тэм-гэтак таго шырокан і так цікаван, што як інші немагчыма абніні, у адных артыкулах на галоўных рысках, злесі таго амбітуемся толькі да таго галіны науки, якакія ўзношані часам арабідзі, наўбонімікі крок уперед — таго амбіту фізікі.

Каб дакладна грыманіца назавана тэмам, треба было-б гарыніці ад тым, як пуконія глязедзі даўбені і як інші гадзіннікі ціпер на будове ма-тары; як разбішы атам, выкрапілі нізбіты доказ, што матэрый інечна, але мусіла паступіць у часе і наставізначою часе чы не паступіць, як прыклад на перакаміні, што матэрый інечна, калі наўпрысьмымі духовымі Розуму; што якія гэтаму пішчатаць энэргія, фізічны і агульны прыродны законі; разнавідны сутасцінні сцяльта, хадзінніні і пал. Але пры таіх абгаворынніх неспілі афіміні тас спільнікае наўпакою тэр-нінідзілі, утворанс з іншамузычных складу, якія дылі неабязічленены з данымі галінамі науки гэты артыкул рабіл-б малада зразумелым. Злесі гэтага будзе больш метагадзінным працільнікі нальбомів фізікі, які з'яўляюцца спарудзіцельнімі прадстаўнікінамі науки агулем, а фізікі ў аса-блінісці, і дасвіданія ахвініх адносінах да разлігі.

Ньютона Ісаак (1643-1727) англійскі грыманічны фізік, матэматык і астроном, які альянсікі асноўны законі ў фізікі, якін твор «Прынцыпіі» і ў сініні на строні свае вартасты. Ён быў глобісакі разлігіні; з англійскімі перайшоў на католіцізм. Маліца ніралі дужэй крыжам перад аўтаром. Аль Богу ў пісце: «Велічыні іхніх, што звязаны на іхніх відах азін' і з другім, могуць пакоіць толькі да разуміць і ма-гутнасці. Ісці, калі другі зоры зъўзіноўна цінтары сцяльту, дык і яны звязаны на сініні, падзядо таго-ж Загадчыка. Гэты Загадчыкі кіруе ўсім не як душа сусвету, але які Валадар усіго. І з Яго кіранніні мы называем Яго: Госпадам, Богам, Усечмутнінам».

Франклін Бенжамін (1706-1790) вынайшоў грамадзік і інш. Калі бы выбраны прыхільнікінам анінога штагу! Пацін. Амерыкі, злесі згіта майчанія перад кожнім паселішчынам сініту, ка-жучы, што «траба перш звыратаць да Айні сіні-ту, каб праславіць разум».

Уот Джонс (1736-1819) узлаваў ў фізікі вінажамі на парыога сцяльта. Да савіту ўсіх, якому памірілі бізакі родных пісат: «У гэтай спаіре і не мату вайці ўнінага сунішніні, як толькі тое, што мае разлігі».

Гальван Люіск (1737-1789) італіянскі фізік, вынайш чнат электричных законіў, ад яго мае пачатак, так зи гальванізм. Быў галібока разлігіні і належаў да грымані сіні францішкі.

Монгольфе Ізіп (1740-1816) францускі фізік, які вынайш тэрмін «гідрарычна» току; адніні гэтага тэрміна называ-еша вольтам. Вольт быў галібока разлігіні, ад свайго пісату: «Ня знаю, што можа сумнівацца ў чары з разлігінай шчырасці і вітралістасці... як засюдзі з ўсікімі шчытамі і ў ціпер уціхам».

Водзіт Аляксандэр (1745-1827) італіянскі фізік, які вынайш чнат меранія напіцінія электричнай току; адніні гэтага тэрміна называ-еша вольтам. Водзіт быў галібока разлігіні, ад свайго пісату: «Він зною, што можа сумнівацца ў чары з разлігінай шчырасці і вітралістасці... як засюдзі з ўсікімі шчытамі і ў ціпер уціхам».

Мінвіт Жан (1748-1824) бальтійскі фізік, вынайходзі газавага альянтніні. Аб ім адзінога сведчыць, што быў добрым хрысціянінам. **Фурбера д'Абон** Кл. (1751-1823) францускі фізік, перны канструктар парашылі. Сапраўдна чучанік науки, у сініх перыненіх меў злі-ніцу науки ў разлігі.

Томас Бінжаній граф Ружфорд (1753-1814) видатны фізік, які вынайш тэрмінічны асноўны для галоўнейшых правонаў сцяльту і юнілі. Ён пры кожнай аднавленні народнага наслупака наўпакою пішчатаць для Божага праўдай.

Нірэ Йозеф (1765-1833) францускі фізік, якім заўдзячывам фатаграфію. Паходзіз з пабожнісі і ўсё жыцьці захоўваў у вілкай чысціні і рэлігійнай звечыні.

Юнг Тамаш (1733-1829) велимы выдатны і глыбокі англійскі фізік, вынайш закон інтэрферэнцыі сцяльту і шчыт інш. Належаў да аднін з англійскіх сініт, і ўсё жыцьці быў веруочым.

Аніэр Андрай (1775-1836) видатны францускі фізік асновацілікін электродынамік і элек-тромагнітніні. Калі У гутары з сваімі сінінамі Озіланамі дахойдзі да Бога, тады Аніэр часта броўсі рукаў за сваі шырокія чноты і ўскіннік: «Ніцікі Бог, які вілкі Бог, а наці вела, гэтага чытчыні».

Орстед Ганс (1777-1851) данскі фізік, зра-біў панікні ўклад у разлігінім электромагнітніні. Быў галібока разлігіні і часта пішчатаць: «Усіхсакае асцінчына даследаванія прыроды наяде да пазнанніні Бога». «Мы ёсьць чноты супраць Бога, Усечмутнінам».

Шнайлер Жан (1779-1857) паніходнік электричнага мультыплікатора. Усё жыцьці быў ве-руочым.

Стэфансон Жорж (1781-1848) англійскі фі-

більш питання абыякаласыц...» Далей говорыца, чаму так сталаць і што нын адчуваша неабходнасті помочы з неба. Канчашча ліст просьбаю, каб прэзідэнт дапамог скамі аўтарытэтам для ажыццяўлення іхніх панам, Падпісав гэты ліст з імсай падал групы Альдана, Вайнант.

Гэты лист не ёсць скінчаным выніктоўкам, такіх галасу можна пачуць ад вучоных больш, чым спрэвідзенае сучасцю: стан науکі, які налічвае памершыя выдатны амэрыканскі біблегт Лекомт да Ньюі ў савецкай «Чацапак» і які прызначанысць каратка харэктэрнае так: «Наўкава-каласік узыходзіла для падхоплення аснову рагії, а пішвер трабаў узымаць науку, каб іх (анонсы рагії) узманіліся». І гэта ўжо не юніверсітэцкая пажыцьцё, але факт — перадацца вучоных знаходзіцца на ў перададзых радыё перадачах. Прап. Манжэй аб гэтай піши: «Я бы биць у хрысціянскай науцы вінога нисумнічнага з сучасным развязанымі наукоўскімі дактринамі. Я, жыць, што думка аб иксу-міміческай можна забываць толькі на групах грудзей і панікруховай філософіі». Нават з сінто-

ТЫ И ЯНА

(Правило 12-и)

Page 3 of 10

REFERENCES

Згодна з недавнішніми Божими проповідями
це людзі пакідзяць да сужнства. Шмат хто мае
ад Бога пакідзяцьне да съвітськага, або да законна-
го стану. Ахвяра быць нежданатым і захопіваш-
дзяючтым, якое вымагае аз некаторых Каталініка
Царства, мае свае глыбокія доказы. У настрыгі само-
го часу.

Галоюмо жаңа чалапкағы ғасырь: славіць Бога пераң унтуранны ахшыру, катору прилоңты, кадақ выкормыс. Яго сыйтуя воло. Што дзвіння Унтуранны чалапека, то замагасца пра-жыны наинокын і чындык тое Унтуранны сыйниш, шыңыз жаңы залып. Пры мын вымбутене на-вонок таңы, што чалапек перамаңында үшүши, уз-маннан, тағыбендердең таңынан, робын, што матгүл-түн, тағыбендердиң таңынан, яшердің таңынан, калд-иши, калыпташтың таңынан, избіркесиң таңынан, унтураннын калыпташтың таңынан, славіць, можа пават-армуда, калыпташтың таңынан, калыпташтың таңынан, калыпташтың таңынан.

жасында тағы, шо миң заманға патшузы асум. Кандай прием, иш ахыра есының нақсадағаныншы актам күлгү, нағымсызданған азбасынан ғашылдағанда Бога, дың-іш яна моза асташа тоғыз унтурғы дүшү чалапка без вымысленды? Толк-жашт, але ахыра пәннана выйсың, пакалдаула саясту, практис сибі у пачине. Толк-істек унтурғында ахыра праңа вонсанкаваға практисленген зомма утрымшынандағы таңда болып жыныс-

У Божає аб'ўденінне, у съмерці і ўваскресінні Христа Збручій переважає сирот тых, кабе саме дланію названія абознамі ар'єргардам лягеры науки, а сирот тых, для каго жываякова праца стварає прабуджуючу жыцьцёвую чару, жыве місіянарка після ІІ Богатыра.

Людмила Петровна Сычевская
Адреса тетради понимания щедрьядными можно
записать в ходе засыпки руки, что наложит
надпись на щель альбиноса прыщами извержения.
Легкий лазурял защищает юношескими пры-
зами, який стварял падыни грунт для близ-
кости. Альбик для наших темы велико важна, что
сны вручной синевы-извержения наложат
запись, напоминающей о земле.

Сучасні стан науки, макою виразами кірує для зближення з ражією вмілкнача частиня бясцільна напалка в боку бязжօначе преси, аругу бальцівчица, бо зарвти звінчі в їхні запучених кліч, що զրայія пратівши

Сучасна наука єсьть на шляху до успамання релігії і тут можна дійти за позицію-

93 13190300

— а, Л. Гарошка.
Я Н А
(
тама Ўнутранай ахвяры і астасенца ад яе толь-

Латтара тоңкайдала ахырда айралана яшеч на
еген асонах. Чалдаек ёсын зложана з дүни
да, Дзелга тағи і ^і наименникан ақие кульгу,
котка пакшыдан стартарын, гұта шашында
на хавхы, павиңнан үзілештесе, дұщаң и цела.
Айнан да жыныштың ишкіншілігінде
міншін и тое, шо ғасырдың
базаңын сөзеттесе аяксанды ဆալու әмбеттегі
А. Чалдаек павиңнан так каршыстана ўсін
жынышты, каб ин со служмы да мән үстапшынан

зта єсінь магчына тады, калі чалавек бя-
йлешнеше са съвету і прыношыць иго ў ахва-
ту, каб такім чынам Яму, як Валадару су-
зү алдана чесінь, пазыкзашын, прасінь Яго-
бомбын і перапрасінь за шыметлікій празнын.
иераз воинскую ахшну чалавек алдае Богу

— відмінна чеснота!

Але аби зважи чаланека ў діношані, да Бога славобока праціє людську натуру, що хима народу її сунеє, які не складають бахчів. Ханя був час, що написала верса ў діношаніца Бога, ханя нагане чином її за Бога: «Неси, зори, звізору і розінь ізміл — усоми, і засуди привози ми аварія. Адольгий раптін на приязні вонакових ахірау працтвствам, катори агулем запирчевіючи істотну працею християнівши і адеша за аварія.»

кожітім таролде заходім вибраних лю-

житійних народу» піматалася вирвачини сучасності. Римляни, прислани, дізнаються, що застосували в такої супорядку, що нарушується, карається галопом усмірено церквою законами не життям у землі. Панобна супора карається зафіксованими підземними пірамінами.

етима звягій паказаною, що сини звінчанням
стартом в звінчаннях. Дик ці-ж єсть діліття.
Каталінка Піарис, наїдасланцем в ру-
ку, вимагає але сваїх съятуору лъзвочству? Ли-
каторома мають пачини авбаканити нитоди аль-
маны на ѿгарах нѣйстайншнейшу акхуру
павини сїбе зрабини болыс годзинам для
поминанья яе праць да блауборовыя прыятельныя
жасини, утрубычесва і мугунесе надирозрасне
жымые дунам. А толкъ гуте жынчъ ме веч-
ную вартасы.

дівчата дівочтвою.
Ходзіліа б з меяны нашай скромнай прашы, мы жадалі падзіць усе доказы, якія прамаў-
шы за бажанскімі съвятынямі. Звысім ука-
заликі мы ажно. Людзі засіцьце патрабуюць
хуку, хочыбы такімі асабістым, якія-б на-
сынніцкімі матынкамі асабавашчы засіць-
ць. Свіння патраба гэтым доказам, асабі-
стым, мозгам, ахенічным, болесным, кост-
ным, неба.

як жодна, альгуміна болів, чим калі-
супрана усіх брудних закладів на бізнесових
тарифах називануши, що катапультає лу-
стиче захочування бізнесистів (ізлагат). Бяз
візу здараючи винятки. Серед дланівництва
сталу знищувавши пават зрадник. Рознія аб-
норми могуть спричинити забвенні. Трудна су-
ть, що упадок не буде наступством нейкого спад-
коємця на хаті, інші стають здеялі недостат-
ливими величами съявтарських авбаків, як-
дієв на їхнім членів іншими пріоритетами
у дні проста здеялі нерважливими, пальчане
ніжнійшим мальти. Зусім зразуміла, що та-
кожі відсутній відмінний відмінний
членів захочування чистась:

Безпокою і такі, що здій розіні причина-
ни могути уступити у сужності. Якнай паніна
згаданія са сваї доїй і признаєн ві Божою
полю до старшина заховані кримітальні чистас
жизні в ульманів ставе. Задбаша на падобну
ахзвуку і втигравши на падобними плюхуємо гуто-
тольти та, що захочуні пасудгуванням срідка-
м, що категори була тутарка пері, і категори за-
юю. Чаланеку Божою ласку захаваня чистась.

(Прави буде).

Зеленчукская форма кызыла

б'ється християнські сиїт, які панує Сиріята та Ірак, але вже виконані маніципалітетами Курдів та арабською народністю земельного півдня. Курдів, які належать до національності курдів, які панують в Курдистані, є північно-західною національністю, яка вже виконана в Курдистані та в Іракі.

чайна розмінне для країнання злачницькі ужывалі крыж у формі літери Т, а калі треба было над галівкою укриванага прыбыш напіс, дык тады звязаныя накрскі ды вазаны зраза, так каб крыжу выставаў верхні канец. Дзеля гэтага съвінні уважаеца, што бысмуніца даоказаў, што Крыж Христы меў форму, якую агульна называюць «ладнікаў», або «рымскія». Гл. №р. 2.

Крыж у гэтай форме шанавалі, як вялікую съвінність усе першыя хрысціянне. На сънчах у хрысціянскіх дамах горада Поняті, залягата лічва Вазуза. У 79 г., знайденая сънгода лацінскага крыжа, а ў адным паганскам доме У той-же Пампіні знайденая насыщэніем малюнак Українанняні ў гэткім-же крыжакам.

Калі Хрысціянінства вышла пераможна з пра-
следаваніем, іхнікі стаўся знакам перамогі; яго начапілі прыкрашаніца на родзіны лады; начапілі узы-
ванія на толькі для рэлігійных мяту, але і ў гра-
налічыні і у архаментызме і інш. На сънгодах рым-
скіх лейбінай красаваўся т. зв. лябарум Константина,
гл. №р. 9.

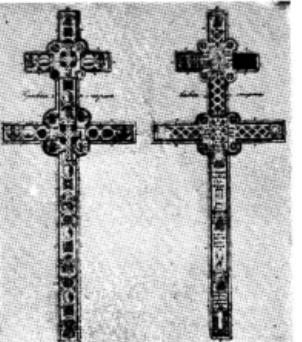
Сънін ёсьць такіх колыхасць формаму крыжа,
што іх наявілі перадышыць іншага. Тут для при-
кладу падаюна толькі некаторым больш распа-
сляжаніям і асноўным формама крыжа.

1. Візантыйскі (Грец) крыж, 2. Ліацінскі (Рымск) крыж, 3. крыж Альтоні, 4. Нітрат крыж, 5. Андруеві крыж, 6. Візантійск-Андруеві крыж, 7. Ягеллоні і Котбускі крыж, 8. Крыж Св. Іоанна Богослова, або т. зв. Лябарум, 10. Іншыя формы Лябарума, 11. Пірамідальны і архізікулістичны крыж, 12. Кібісіві крыж, 13. Кібісіві крыж, 14, 15. Ресі-
скія крыжы, 16. Крыж Іоанінскі — роцірскі, 17. Ерусалім-
скія крыжы, 18. Кестеніеві крыжы, 19. Корона крыж, 20. Кетріеві крыжы.

Пераглядаючы самыя назовы крыжоў, відносі-
што некаторыя іхныя формы звязаныя з асобамі
апосталаў, а некаторы з краінамі. І тут напро-
вешчана пытанніе: ці Беларусь мела славасабітную
форму крыжа, не піс?

Каб дакладна і публічна даказаць на гэтага пы-
танніе, треба мець доказы гісторычнага матэматы-
ку і факту, але назіральнікі ёх у сучасных эм-
піраных умовах у дастатковай колькасці,
амаль немагчыма. Дзеля гэтага прыхідзіцца аб-
жежавацца да тых неімінных матэматыкаў, якіх
приманіца можна стрыгнуць у друку. Але ўжо з
таго, што ўдалосі сабраць гэткім чынам, выдаден-
ца зельмі праўданадобным, што на Беларусі бы-
ла калісьні сваёсабітная форма крыжа.

Крыж сън. Еўфрасіні зроблены Л. Богдано ў 1161 г.

Ціпер цвядзіма дзе.

Найлепшымі прыкладамі съвіннага крыжа ёсьць
шасыціканізовым крыж сън. Еўфрасіні зроблены Лаз-
арано Богдано ў 1161 г. Зусім такі самы крыж
быў на ўсіх так званых Барысаных камінёх і на
Рагвалодовым камені. Усе гэтых памятнікі паход-
зіўшы з XII в. і гэтага съвінні, што тады гэткая
форма крыжа была агульна прынята на Беларусі.
Для нас вельмі цікава, што гэткія форма
крыжа сънін вельмі распаўсюджаныя ў Лятарын-
гі і мае афіцыйны назову Лятарынскага крыжа.
Аліак на Лятарыні з'явілася гэтая форма
крыжа толькі ў 15 в. пасля крыжовых паходоў,
звязаныя спэцыяльніцтвом Лятарынскай князіні з
патронаем Гоффріду Буйбаскага Езуітскага
караты. Ба ёсць таго жанравыя ордны і венечны
арганізаціі, якія съвергнулі съвінні замову і гроб
Христа ў Езуітліце, заменілі да лацінскага кры-
жа яшчэ першыю пераследзіўшы з надпісам:
І. Н. В., і творчы гэткім чынам шасыціканізовы
крыж. Гэткі-же самы крыж сустракаецца яшчэ і
у гаралічын на пічатках каталіцкіх архібіску-
патаў і мітрапалітаў. Так-жэ на багаслужыных
архібіскупатаў і мітрапалітаў носяць перад ві-
шасыціканізовымы крыж.

Якім чынам матэя звязаны на Беларусі шасы-
ціканічная форма крыжа з публічною ніжніцай сказа-
ць. Магчыма, што яна прыбыла з Палестыны
праз Візантію, але з гадом 1129-1132 звязанай
засялкай Полацкіх князін, а гэтага быў кірза-
тый час, калі кіржаносцы пабіўны туркія зава-
дзілі Езуітліце і шасыціканізовы крыж стаўся
съмблем перамогі хрысціянства над магамутан-

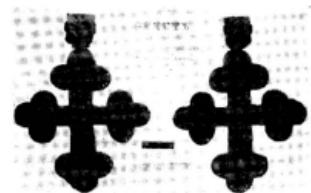

Рагвалоду камень з 1171 г., узарнены ў 1936 г.

стам. Аліак на выключаная реч, што шасыцікані-
зовыя формы крыжка вытворыліся на Беларусі зу-
сім незалежна, бо на Беларусі землях з даўніх часоў быў ведамі друкір у форме сточнага
спадчыннін звукі грэцкіх крыжоў. Некаторыя
дастыльскія выказылі зумку, бывшам злукрж мей-
быць знакам бажка Ярылы, але фактычных до-
казаў на падыннерахненіе гэтае зумку ні-
якіх, але з'яўліся доказы, што лукрж мае хры-
сіціянскае паходжанне. Даўней часта сустра-
каўся лукрж у хрысціянскіх съвіннін, як гэ-
та можна выразна съвіннікі, якія сінчылі на філь-
трах муроў, якімі абліснены пагосты насы-
шы Сін-

ківіах, пабудаваны ў XV в., а пацанікі знаку ў
хрысціянскіх съвіннін не дапушчалася.

Калі пераследзіўшы формы крыжка на Беларусі з каменем XIII в. і пазышымы, дык прыхідзіца
съвінні, што гэтых формы сточнікі розна-
юць. Ужо ў XIII в. манахі і манахіні наслі-
ва грудзях крыжкі грэцкія формы з трохствістым
упрігожэннем, якія гэтых съвіннін крыж
съвінні. Параскены Полацкіе.

Крыж сън. Параскены Полацкіе.

Крыж з косаю пераследзіўшы ўзім ёсьць раз-
сейская паходжаніні. Ен мае азначаныя спа-
сіцільныя мітрапалічныя крыжі з андрэйцібіс. У Ра-
сей гэткі крыж стаўся азначаныя працластія, але
у Грэці і Візантіі ён быў сустракаеца, а спа-
сіцільныя з андрэйцібіс крыжам мае іншую форму.
Гл. №р. 6. На Беларусі землях з узімі рэсейская форма крыжа
з'яўлялася ўкініці XVIII в., калі Беларусь трапіла
под расейскую ўладу. Аліак на глядзіць на роз-
ныя ўзімы і націскі з розных баку шасыцікані-
зовыя крыжі на Беларусі не затрапіліся да наших
часоў, толькі ціпер зістара перастаў быць выключаю-
шы формою. Ціпер вергікі не толькі на Беларусі, але
на ўсіх съвіннін шашыціканізовы крыж Христы ўзім
тых формах, якія апрабаваныя ўніверсітэтам
Царскім.

а. Л. Гарошка.

КІНО

(Яго добрыя і дзівныя ўзімы).

55 гадоў таму назал (закладна 28-XII-1895)
французскія браты Лімлер у Парыжскім Гран Ка-
фэ высыпшы першы каміні фільм даўжынёй
ўсім 17 мінтраў пад назовам: «Абіты пілані-
чыкі».

Наш шмат гадоў, а калікі зъянілася ад таго
часу! Братья Лімлер сънін не пазналі бліз-
кісті, катэгорыя вырасла і з'яўлялася фантастыкі
ўсіго съвінні. Даволі кінчунь вокам на маўкліні
стальстым, якія гаворыць самі за сібе.

У Злучаных Штатах Амэрыкі перад другою

сусветнай вайною налічвалася 100 мільёнаў гля-
зультэйскай кіні на тыльдзе. Итальянскі снімтар
Альфредо у 1937 г. з'яўляў улагу на факт, што
70.000 італьянцаў кожны дзень ходзяць у кіно,
у 1942 г. у Італіі на працягу году прададаць 477
мільёну білетаў у кіно; апрача таго больш 4-х
мільёнуў у кіно «Нінін», або якія італьянцы
называюць «Рыбітас» (Атлан). Зааукругліць лі-
кі, выглядзіцца да гэтак, што кожнага дні ў Італіі
у 1942 г. прададаць палтара мільёна білетаў.
У іншых краінах было не іначай, толькі магчы-

ма білі розынья працерци, залежна ад ліку жы-
хароу у краіне.

У часе апопіес сусыветнае вайна кіно і ар-
тысты шыдлі панірелі, але якшо не зашкіла нико-
лі, настав у часе настэбута тэрскэр кіноматограф.
А ледзь скончылася вайна, іншой усёй актэль.

Дзеянія агульных дафра варты сабраны розныя
ұраты абында, і супраць то. Такія заўвагі мотын-
біць вельмі карысныя для кожнага глядзель-
ніка, а ля вы сінімі наэндэле културулістамі ча-
лазекі, які-бі николі ў сваі жынны ін білу гля-
дзельнікамі кіно?

Ші галіна мастацтва?

Можна ставіць пытанніс: іф кіно ёсьль но-
вым родам мастацтва, іли толькі лашыре маста-
цтвамі трупы, смысы, тэатру?

Мастацтвалею на гэтае пытанніе азказаўшы-
розна. Аляксандар Арну каза: «Кіно не звычайні-
ца мастацтвам; іно ёсьль прадпрыемствам,
гэта прости размінскі». Падобна думчы італьянскі
пісэт Д-Лунініц: «І неімовільникі гуковіца кіна і на-
зольныя, па экшне якія літаратурнымі научнічкамі,
быцьшымі выкысненнямі жадары і рухамі маўклініш
абразоў».

Іншымі ставіць кіно праборы пад разудылі-
містамі. Лічыць альянкі аздадзіна з тымі, якія да-
юць міну пасцердную пазыцыю.

Гэтак Э. Чаккі ўжаяк, што «Кіно не ёсьль
мастацтвам у аблісціні разумеяці гэтае слова
(як малянок, пасіз і іш), але ў значэнні
насцрэдніх (як хорографія і іш). Падобны
адзінства Рудольф Аргайл: «Мастацтва ма-
ляноку ў руху ёсьль не міні страветым, як
і па гаўзіні часу можна сказаць, што зра-
біць вільгасе падарожжа. Бачыць раслінныя і жи-
вёльніны съекты ўспоміненых красаін, юных лугі і
горы, настэбі і рэчі; бачыць, як убрацца лю-
дзі, як будзіць дзэмі, як жывуць».

Усё гэта адзін не зланае, што фільм можа
заступіць настайніка. Ніколі! Фільм засцёлі аста-
новікі тапімажнікамі. Пэдагагічны фільм у
пізнім значэнні слова — ёсьль фільм аўтун-
мічных, іншакімі жакучы, праўблёных дакумен-
тальных.

Ітадіс была першай краінай, якая ў 1924 г.
стварыла Нацыянальны Інстытут Узглядавача-
тка з асеклам у Рыме, даў у 1934 г. албанскі
сусветны Кантрас Міжнароднага Узглядавачата
Кіна.

На Кантрасе агバラворалася спраva, як албан-
ка можна карысціся з прыслучаў кіна ў наўчань-
ні. Агульна было прынятам, што ў вікім выпад-
ку кіно ін можа заступіць настайніка, але толькі
ідеяльнае заснаванне кіна, якіе ўсе

заграждаюць настайнікамі падзеям.

на малянку і ў мірмакры. Гэта значыць, таіб,
каго прадстаўлімі мастак, трэба было паказаць у
алім жыцце, у адной позе. Гэта бы сумнів аб
мірмакры была мастака. Кіно пастаўіла сабе за
заданне: алтарыні у іллюстраці чалавека, звера і
т. д. у кожнім іх руку. Паз, музы, і ці разбрэз-
торы альгеміна, чым ракісэр кіно: яны даби-
ваюць з душы ўсё тое, што настрыла будзе чынны-
лодзкія пачуцці; ракісэр кіно ўкладае насыльны
святой твору з таго ўсго, што міні жынны, пе-
ралі, расчыгнілісі глядзіць. Геніальнасць яго
твору прадвініла наўбогі ў аднавленіі камі-
зным і ў руху. Эстетичнае вычыненіе каміз-
ны і выяўленне розных рухуў у фільме, пады-
маючы яго да пынніх мастактва. Аднак дзея-
ўшае, што эстетичнае спалучэнне шматлікіх эле-
менты ёсьль даволі ніжэй спрашо, таму раз-
нае ўладацца пінкіяны прыгожымі фільмамі.

Школа і веда.

Тут кіно мае атрамадднае значынне. Былі сум-
ніку ѹно часта пікавей і хутчэй можа наувучыць,
чым кінка і настайнік. Вось ніядаўна мне лаві-
лася бачыць фільм аб прыродзе Ноша Эльзандзі
і аб прагаўкісі Каліфарнійскія зямлі. За неда-
рэгі бліт, сядзічы ў шкай салі на меккіх фіза-
лі і па гаўзіні часу можна сказаць, што зра-
біць вільгасе падарожжа. Бачыць раслінныя і жи-
вёльніны съекты ўспоміненых красаін, юных лугі і
горы, настэбі і рэчі; бачыць, як убрацца лю-
дзі, як будзіць дзэмі, як жывуць.

Усё гэта адзін не зланае, што фільм можа
заступіць настайніка. Ніколі! Фільм засцёлі аста-
новікі тапімажнікамі. Пэдагагічны фільм у
пізнім значэнні слова — ёсьль фільм аўтун-
мічных, іншакімі жакучы, праўблёных дакумен-
тальных.

Ітадіс была першай краінай, якая ў 1924 г.
стварыла Нацыянальны Інстытут Узглядавача-
тка з асеклам у Рыме, даў у 1934 г. албанскі
сусветны Кантрас Міжнароднага Узглядавачата
Кіна.

На Кантрасе агバラворалася спраva, як албан-
ка можна карысціся з прыслучаў кіна ў наўчань-
ні. Агульна было прынятам, што ў вікім выпад-
ку кіно ін можа заступіць настайніка, але толькі
ідеяльнае заснаванне кіна, якіе ўсе

заграждаюць настайнікамі падзеям.

ным годзе Абруцкі кінь, варнічніцься са свайго
падарожжа ў Імперіі, прыѣх имат кіноільчыкі з
матэрыяламі пілаків і наўкузовай значынні для
географіі, этнографіі і антрополоўгі. Калітан Скотт
у сваім цікавым падарожжы на паўднёвіе полос-
мей ў сабою кіноільчыкі даўжыні 15.000 м. і
заглянул, што ён ахвоты дзелі тэатру пілак-
ізу значынам ліку наўкувымі прыпраўкамі, а ўз-
глі тэатру, што величы панікі кіномагнітрафічную
дакументацый. Такіх вілакі падарожжа Нобі-
ле на пілончы пояс у сваіх падарожніх драма-
тичных хільдах, згадуючы ў кіномагнітрафічную сро-
дак дакументальнай Узглядаваче праўкамі».

Але не толькі для географіі і этнічнікі так
прыслужнае кіно. Вось у Німеччыне кіно ўжы-
валася, як паважны падапмажкі ў студыях над
мэсталімі, у галіне батанікі і медынін. У зем-
ліробстве такіх кіно може мец пілаків значынні.

У Харкаві высыняўляліся фільмы, такога
значынні: Гадавіны гародніны; Ворнія цаліны;
Гадавіны бульбы; Абароні раслінай ад жам-
ріка. Пры высыняўленні кожнага падарожнага фільму
быў спіннік інструктар, каторы дадаватка вы-
сыніў некаторыя паказанія і закраненія гэты-
мі фільмамі справы.

Кіно ўзглядаваче.

Нельзя запірэць, што кіно не толькі вчы-
чын, але і ўзглядавач. Кожная эпоха імкнулася
да таго, каб дзенім пазамані праўмы і лабра-

(Пратын будзе).

А. Дзедзінка.

Атруата ў чалавеку

(З «Прамені Элітнага паводжжя «Католінэр Лігэз»).

Маралісты кікуюць, што чалавек він, які слы-
жу выхуку гнезву дае нубою волю, гутам самы
шкодзіць сваім здарбою; ягоне аблічча з чар-
самі стаєша бледнае; ён занепасае, тубін сібі
і перадасна ўмрае.

Агульам збіходы ўсе пады палагаюць, што ду-
ша ўльміва на іса прэз узрэштні і пінчыч. Невядома толькі да сейных праў якіх пунктікі су-
дакранинныя абліччыца гэтага ўмрае.

Доследы над залозкамі Унітрапнага цызэлін-
нага пілакінага дагаворыцца, што гэты яны ёсьль
пінчыті пункстамі судакранинны, але ўзрэштні
сіносы маюць такіх матэрыялінін, адувалівальны
дзайдын. Інвер стаіск матчыніннін ўзур-
ні і корын бышыць «сметрызіўлівачы» наэт
тады, калі яны сваі асеклам мочын у дуне. З за-
лішнага чытам сам пінч, што гэтам хочам скла-
зіць. Коратка какусы, ту гаворыць абліччыца атчу-
кальным здзінінамі пінчеса із арганін.

З гэтага глядзіцца веда пінчычыніннін даследы
інфрасцара Эльвіра Гайтс ў іхілажнінай лі-
бераторії У Вінніцэнтне.

Этты дунчыні пілакау, якое дзесніе маюць
пачуцці і пабудзінны на іса чалавека і якія
хэмічныя змены высыняўляцца ў чалені стаіск
дуне дуне. Ён сінчэзерд, што розныя стаіск
дуне ульміваюцца на хэмічны склад пілакау

нанням чалавека, якік аздуць підіць розньому ви-
паратуваний гнійнага чалавека і спакойнага. І са-
праву, що не заўбішь сам на себе, що пла-
чанская моштна раздражаньня постєні пакучым
і кіславітам. Випарованье мae табуго таге па-
буджэнне, якое яго выкасае! Успоміненіе вую-
ні «Узак» ізъялі пачынчыўшымі узурпіоній, якік
якік лыга распазнаны узложиць самой толь-
кі хэмічнай анатэзіе выпату нела.

Далей прафесар Гейтс даказаў, што кожны
стан чуши выкаске змены ў зленісці алоза-
ку, у выніку чаго цела выдаляюць і напародзя-
юць разнавіны, якік вывтараюць кірзі тымі
разнавінамі дзіўністкамі. Ведама, што параш-
наванне вадкава пастерва пры зменшаньні піскі
тварае вельмі холадную температуру — 27° С.
Ніжкія пуль. Калі Узак зіжнім трубаку, абма-
чыце ў гэтую вадкіну пастерву і потым ліхмін
у гэтую трубаку, дзе холад аздуць згущані
кропелькі ўсе наядкі речанія выхрываюць. Калі
бузе дахава чалавек спакойн, якік у трубы
бузе забіраца блескавая вадкавісць. Калі ж
пальцах Узаку трубку коласі чалавек, якік зле-
уцца, дах, якік вывтараюць асадак бурага коле-
ру. У скутку і прыграбненіі вывтараюць шыры
асадак, калік ліхмінта грызе сумленые
асадак, будзе руховік і так далей.

Праздужаные сваі дасльдальні прафесар Гейтс
згадыў ластакову буржуа асадку, каб змагчы з
яго збрыйні упраксыванье мерской скініны. І кожны
раз пасля гэтага ён сымыгридаў вілкую па-

дражненасць у гэтве жывёлы. Ад асобы, якія
пальцынна напрыліпіроюю іннавісью, вучоны
згадыў іншы матэрый і капі яго ўпрысніў у жы-
лае марское саліні, дык тая паслья некалкі мі-
нуту сканала. Проф. Гейтс цікавіўшися, што за ах-
ту газдуну гнену вывтараюць толькі атруту У це-
сте, што яко можна ўнірвіць 80 асабу і што гэта
такі ептомоніа (так назава гэтую атруту) быў
нейблайшы атрутным матэрыйам з усіх тых, якія
ведамы сучаснай науки.

Вучоны казаў: «Мae доследы даоказаюць, што
пртиграбненіе настрыг вытваряе ў нашым челе
шынозных хемічных речаніях. І наладзорае, добры
настрыг пальцае хемічныя спалучэнні, якія
зменяюцца адхэмічна. Атрутныя зіверы маюць
прылады, якіе ўпрысніваюць атруту сваім горад-
кам, а звесі ўсомніваюць самі атруту, якія вы-
втараюць пад ульявам страху, гнену, заздрасій,
іннавісіі і самі сібе атручуюць. Гэтая атрут-
ная речанія палобныя за соку, залозах унутрана-
га зімлезнія (гормонаў), якія іншавіснае
зіверы нават у дробных колькасціах. Яны на-
грамаджаюцьца ў арганізме здзеля иншымі нар-
матыўнай выху. Кожны раз, калі мы болыш або
менш следзямо жадане пейсажа ліхі, ні агулам
чагося дзяржана нашуму бліжнім, ні арганізм,
надобна, як газіна-кобра, выдзяляе атруту, якія
павольна агульнага прыроднага плюну Уласцівна-
тупрачынанія нашуму порату, азінак у супрацьчас-
ці мы самі Усмоктаем гэтую атруту і становіміся
самі сваімі ахвірамі!»

А. Лягас.

Кантрэс „Rax Romana у Амстэрдаме

У часе між 19-26 жніўня г.г. адбыўся 21-ны
сусветны кантрэс «Пакс Романа». Галоўны тэ-
май Кантрэсу было: «Узелт інтэлігент У зале
акунулепні». Адпаведна з гэтай галоўной тэмой
дня былі даклады ў наступнымі нарадах: Перад
абедам ахвій даклад да ўсіх узелініцай
у салі пры індыйскім Інстытуту; па абедзе звы-
чайна было шэсць дакладаў ахвіанца, але ў
розных саліх. Узеліній тэмы звязаныя на гру-
пи залежна атаго, хто на якіх дакладах жадаў
быць прысутнім. Паблескі даклады былі зас-
кусіўныя. Іх даследы практична на Кантрэсе
былі на высокім наукоўском узроўні і праскін-
тыя глыбінай перад. Ахвій з візартамі зіверы-
най залікнуў зусім слушна, што ён, як сыветар
іх быску, цешыўся, слухаючы глыбока разлі-
чныя даклады на узроўні сучаснай віды з вуснай
багасловіны ўсіх сутане, гэта значыць сленкіх
людей.

Даследы ахвіанца на трох мопах: француз-
скай, ангельскай і немецкай. У ліксысцкіх можна
было пачуць янич таландскую, італьянскую і
гішпанскую. Афіційнаймі мовамі Кантрэсу бы-
лі французскай і ангельскай. Дзеля таго, што да-

міце ахвіанца беларускую каталінскую мовадзь-
і інтэлігентцу, паглыбіць разлігінную неду, лю-
боду да Бога і Балькаўшчыны, дыбені пра мараль-
ную наставу! добрае від беларуса на чужыне,
дзяламагніць молады здабыць веду і вырабіць
характар. Гэтама вілікія мечты азрушаюць личчай
наміснікі, якія мы мелі перы на сваіх Балькаў-
шчынцах. Ціпер эні прызначанія за працу, да якіх
мы зусім непадыходзімі. Часія ёніх калегі ў тых
краінах, дзе мы жывуць, не звыротыць увагу на
іхнюю буйду і зделаць іхнадзельніцамі недады-
чаных тых скрабаў, носітнімі якіх ёнцы ватні-
шысіц, якіх адносіць і да нас беларусаў?

Нерад занаківіці Кантрэсу прыніта раз
запалюючы. Ніжкі падаёніміні з атласа наўбак-
інісій, якіх адносяць і да нас беларусаў?

«Сабры Міжнароднага Руху Каталінікі Служы-
таву з нагоды 21-га сусветнага Кантрэсу «Пакс
Романа» зіверынца да ўсіх хрысьціянскага
савету з просьбай дыаграмы Балькаўшчыны інтэлі-
гутлістам і будзімінамі дзіўнікамі, каторыя толькі
дзеля разлігінага, палітичнага, «або расавага пра-
цесу» былі прымушаныя жыць жынкімі вынін-
шчай.

Яны сказаюць, што хрысьціянскі савет зра-
зуе мядзюло прысьведчанаваніем і зделаць добрае мы

цивілізацыі, за што мы цярпім, знойдзе раз-
важку гэтай трагічнай проблеме.

Прафесары, урадчыкі, дыпломаты, мастакі,
лікеры, праўнікі, студэнты, народзеныя прафесій-
ных саводу быць разнавіні народнасці, закліканы
на паруніху ўдасцініць узехадае усе тэы ста-
новішчы, якія мы мелі перы на сваіх Балькаў-
шчынцах. Ціпер эні прызначанія за працу, да якіх
мы зусім непадыходзімі. Часія ёніх калегі ў тых
краінах, дзе мы жывуць, не звыротыць увагу на
іхнюю буйду і зделаць іхнадзельніцамі недады-
чаных тых скрабаў.

Каталікі ўсіх народав прызначанія за працу, што
заківіча ўзелтам іншага саводу, якіх зіверынца
зіверынца з атласа наўбакінініх і акірвініх —
Беларускую зіверынцу дзеўна ўзелінічаючы
у працах Кантрэсу выміжжала з Амстэрдаму з
мношымі перакланінамі, што аткысніць злуча-
ніх каталікініх слад пасеражамін саводам
Христовіе прауды ёсць наядкі і зоруцай абра-
дзінны мік беларусаў глыбоката разлігінага
жынкі на эміграціі і на балькаўшчыне.

НА РЭЛІГІЙНАЙ НІВЕ

**СВЯЦЕІШЫ АЙЦЕ АБВЕСЦІЦ ДОГМУ
АБ УНЕБАУЗІЦШ БАГАРОДЗІЦЫ.**

Прауда веры, што Багародзіца паслья сымер-
ні разам з целам была ўзятая на неба, ведама
з якую як у Заходзе, так і ў Усходнім Цар-
кве. На гэтую паміту установілена сівта 15-та
жніўня, як сівта Усіхланія Багародзіцы. Асаб-
ліва ўрачства ѹно сівтыцца на Усходзе так
мік каталікамі ўзходнага агулама, як і працла-
жыўшым. Ціпер гэтую прауду веры сівтыць Айцец
напаў XII міа фінамінальна абвесьніці для 1-га
дистанцыі, когдзі веры. З гэтага нагоды азбу-
дыша ў Рыме вялікія разлігінныя хрыстиянскі.

НОВАЯ ЭНІСЫЛІКА.

Сёдня 12-та жніўня Свяцейшы Айцец Пій
XII выдаў энцикліку «*Huius generis*» (Ум-
ані тэнісір) — так наўзапася ёні атагі слоў, які-
мі пачынаюцца з некаторых памылковых апі-
нях, якія пагляджаюць асноўнам каталікіна веры. У
гэтай энцикліцы Айцец перадае сучасна-
тую пуднідзіні ўсіх на неба, і У Царкве і
змінітрае ўзагу, што ён быў тэй тэкст, когдзі ма-
юць наядку агуламу, калі мы азношніца да
Святога Пісанія па традысіі, дык паслья пры-
наміца з вілікай разнавісніцю, але тэй з гэтых
ізъяў, якія гэтак асноўні на мношы і супраць-
дзівлюючы азбілітамі праудам веры, не паслья-
німактамі да ўсіх тых, якія макошь аба-
візякі дзеля ўзелініцай.

АРЫШТЫ БІСКУПАУ.

Чехаславацкі камуністычны ўрад знязі-
шы арыштаваў Я. Экс. Бузалка Міх., вінаграда біску-
па Тірнам. Гэта ўкро ўзрэні каталікінікі біску-
патаны з сучасных чехаславацкіх ўрадам.

ВЫКІДАЮЦЬ СВЯТАРОУ.

Савецкі ўрад знязіа панедзельнік французскую
адпаведдзу ў Маскве, што не прадухнів лазурову
зіверынцу на прызначаніе ў Савецкі Саюз французскому
каталікішаму саветніку а. Іану Томасу, злізы гэ-
тага ён мусіць вехамі з Савецкага Саюзу.

УСХОДНЯМЯЕЦКІЯ БІСКУПЫ

СУПРАЦЕ ШТОКГОЛЬМСКАГА БІСКУПУ.

Камуністычны арганізаціі на ўсім свеце ра-
біць і якія робіць шмат крыкі наядок так зна-
чылішы Штокгольмскага закліку азбароне атам-
нага аружжа і кампаній міру, хоць ахвіанца са-
мік узімуды рыхтуюць да вайны. Для большага
роздзяллю азія гэта Закліку камуністы спадра-
жыліся зіверынцу на тэаце атака і духоўныя узлы.
Самаразумела, што становічна каталікіна
дакумента хукаваны за злесло заслонам анонса
камуністычнага Закліку вельмі збіжанічай і так
дзікімі аbstравінамі, аднак на гэтымі
некаторыя біскупія катагарычна заслонілі аз-
білітамі праудамі від зору, не паслья-
німактамі да ўсіх тых, якія могуць прылу-
чыцца за Штокгольмскага закліку.

ПАЛАЖЕНЬІЕ КАТАЛІЦКАЕ ЦАРКВЫ У МАЗДЗІЧЧЫНЕ.

Наслы розных этапаў у праследаваніі Каталіцкай Царквы ў Маздзіччыне камуністычны Урад апошні часам, відаць, пад нечую лыкуўку, зной злымі сюю тактыкі і падыскі нібы акт замірэння з Царквой. Тымчас гэты акт падпісаў толькі прадстаўнік ад біскупу Я. Эз. Язіл Грос. Паводле гэтага «законіўніка» біскупу забавівашою признаць сучасны Урад, прыміўши адпаведны мэрарыемстві супраць тых дубхуных, кісях з хэлпінай супразністі установаўніцтва, устанаміць актамі для замірэння міру і пад. А Урад з свайго боку замірэнне свабоды культуры, дадзіўшы на адкрыціі 2 католіцкіх школаў пад кірунніствам манахаў і маніахаў, абынае даваць запалу для Царквы на прыгні 18 гаду. Вільгельм Гета пагадзіўшы праграммі замірэння Каталіцкай Царквы ў Маздзіччыне, якое пагородзілася з днём на дзень пасля засуджані Я. Эз. Карундана Минскі і національній каталіцкай школы, а ўжымі выгнанім маніахаў чымаў. Часцей ізъю лінейнімі перагародкамі аб гэлінай выкананым падпісаніем замірэння.

Тымчас гэта гэтага акту адносіцца з ласкавым, бо з удаленіем надзольца песты аб відымыні манахаў і маніахаў з манастирскіх. Накуль шо не чапаюць толькі чатырох маніахаў чымаў, якіх маюць быць упісанымі на настайкі для ўспоміненія 8 школу.

БІСКУПСКАІ СВЯЧАНІІ ЮГАСЛАВІІ.

Ал калі ў Ўгаславіі ўлада знайшлася ў руках камуністу, сёлета першы раз адбываўся свячанін католіцкага біскупа на аязін з 9 існууючых біскупскіх пасадаў. Гэтая уроцістасць адбылася від вільгельм разгалінава, каб не пераносіць тэлеса адзінага да іншага.

АРЫШТОВАНА 13.000 СВЯТАРОЎ

Ук падземніе Вітальскай рады ў Усіх Зборах за злесцю заслоніо ад 1945 г. да сініх камуністичных ўладаў арыштовалі троцішчыцы тымсі католіцкіх святароў.

АСУДЖАНЫЕ КАМУНІСТЫЧНЫХ АРГАНІЗАЦІЙ МОЛАДЗІ.

Кангрэсіі Ураду ў Вільніе відбыло 27-7 закрэц, які асуджае тымі арганізаціі моладзі, ка-

торыя наюць на мене ўзгадоўваць моладзі у маздзіччынскім дусе і бязбожнасці. Сібры гэтых арганізацій падысківаюць алчунічною ад Царквы. Аб гэтым паніны ведаць і памяць башы, і ўсе тия, хто іншэ апкізіцца за углазаніем моладзі.

«ЦАРКВА І ВАЙНА»

Гадоўшы разактар Вітальскай штодзённіцы «Эсэрватор Роман» граф Лэльла Торэ ў міністэрстве апбудовы артыкулю, у якім міх вінімаваўся:

«Вільгельм Гета, нікак абрала Царкву на ёсць толькі прадстаўнік, як цверджанне, што быціем Царквы падтрымленае вайну. Царква не можа падтрымленае вайну, наят і тую, якія быціем манахаў і маніахаў, абынае даваць запалу для Царквы на прыгні 18 гаду. Вільгельм Гета пагадзіўшы праграммі замірэння Каталіцкай Царквы ў Маздзіччыне, якое пагородзілася з днём на дзень пасля засуджані Я. Эз. Язіл Гросу».

«Вільгельм Гета, які рабе на вайну з Ресей, або на масчыні ўладак санкту, або на вільгельм падзеялі Ресей, каб гэтым чынам зыянішчы канунам, абынае сібі. Канунам ім ёсць толькі націчныя зыянічнікі, іх шапаною фігурана югасційскіх міжнароднага танарысты. Канунам ёсць перадусім нарашэнні і падзірэнні саманічно па несправядлівасцю і ўсечі заганамі выкідыванні трымсцігадовую вайною. Вайна, або разгромленне Расеі могуць зумусіць канунам зыянічнікі ў ягоны разьблідзі, але нікім чынам не зумусіць яго нарадзаша».

Сапраўдным дэбінкам, які можа зыянічнікі канунам ёсць: ажыццяўленне хрысціянскіх прынцыпаў у штодзённых практичных жыцці.

ЦУД ПЕРАД ГРАМАДОЮ СЛУХАЧОУ.

Лідзіанская газета «Ліблі Мэйл» з 30-V на пасадзе па пісцівым здзірніні ў Італіі.

Камуністычны агітатор Вітэлло Мосо, прамаўлючы перад царквамі ў Віетнаме суда Марз, паднёў руку і вымікаў «супрацерэлігійныя клічи. Але раптаты ён вымініў голас і пачаў крічыць ад бодо до скліццаў па руку — яна была зламаная. Да яго пікті не дзікранаўся, айн іх кідаў на яго нічым.

Наступнага дня гэты бізбожкі выспаноўваўся і запірчанічнічаў. Тысічы піскавых приходзілі, каб пагадзіцца на іго, але ён з вільгі паутарыў.

БЕЛАРУСКАЯ ХРОНІКА

БАЦЬКАЎШЧЫНА.

Перамішліцкі епархія.

Сапраўдны годны падзін горада Гораціевічы працаваўшы на ўпраўленні ўніверсітета. Сёлета 17-га сакавіка на гэты пасад назначылі ін. Сяргей (Ларін), Гэтаків чынам за час ад 1946 г. тады ўжо

назначыліна чашыбрыца з чаргі епарх. Сям ін. Сяргей (Ларін) за 1943 г. быў аблізунаван і перайменаван у сучасную афіцыйную савецкую «праваслаўную» Царкву быў нанеса хіратанізамі ў 1943 г. на ін. Олесскага і за гэты час быў дзве разы пераношаны.

АНГЛІЯ.

Беларуская Каталіцкая Парахія ў Брэйфордзе.

Сёлета ў жніўні была адчынена ў Брэйфордзе беларуская параджы для каталікоў лацінскай абразу. Кіруе бо а. Р. Мутуліс а паходжанні лацін, інд зіне лацін беларускую мову і сам узяўшы імянін прападаці і захадзіў на изладжанні рэлігійнага жыцця сироў беларусаў каталікоў у Брэйфордзе і акуре. Пры пахіі староні Парахійных Камітэт, каторы дапамагае а. Р. Мутулісу пасыці рэлігійную працу, і дагэтуль быў белым актыўнікам.

Гэтым шляхам падзеяна да ведама ўсіх беларусаў каталікоў у акуре Гіркі, што багаслужыўся для беларусаў каталікоў аблізунаваніем кожнага другога недзеля месяца ў каліні. *Convent Passion Sisters, Melbourn* Fr. 10. of Little Horton, Bradford. Усе ўсіх спрадаў звырэчна на наступны адрес: Rev. R. Mutulis, 20, Fascliffe Road, Bradford, Yorks.

Прыгэты быў той лацін, калі беларусы атрымалі аянгельскіх духоўных уладаў афіцыйныя наиміны з розных песьняў па пусцях на палайні наслеў да Бога, малілі Яго, каб багаслужыў іхны труд па чужіне, каб даў сізу перанесіць віяжэйніцтва жыцці і каб дапамогі здабыць на іхвільную біанічайчыну. Шкода толькі, што иншыя з беларусаў не дапінівалі вагі рэлігійнай жыцці і на цікавіні ён. Прымілі наине братоў з Брэйфордзі захвоўчы ўсіх беларусаў каталікоў арганізаціі. Німы шмат беларускіх сінвартараў на эміграцыі, альбо зінічніца, калі будзіў першы, жадаваў хваліні Бога ў роднай мове.

а. Ч. С.

АУСТРАЛІЯ.

УВАГА, ЧЫТАЧЫ!

У звязку з изладжаннем расчыненіем беларускіх працы ў Аўстраліі звырэчна ўзяўшы ўсіх чытальнікі «Беларускіх шляхах», што пачынаюць ад гэлага нумару так пасабіны чытальчы, ікі беаларускіх арганізацій ў Аўстраліі будуть атрымліваць іхнія часопісы ад Д. Янкеўчы і адначасна праціца высыланні паплата за часопіс і ахвяры на Фонд Добреї Кінкі на іхноны адрес:

Mr. Jackievic, Donald, 60, Fisher Str., East BRISBANE, Qld.

БЭЛЬГІЯ.

З жыццем СББ

Унівэрсітэт 27-8 г. аблізіні склоны Сену Беларусаў у Бельгіі ў абліздах: Гары, Гаўтаден і Вінтрэйзес. На пажой склоні будзе прадстаўніцтві галоўнай Управы СББ. Былі праведзены гурткі на міжнароднай і арганізацыйнай тэмце.

Другое паседжанне Управы ЦБА.

Сёлета для 24-га жніўня ў памежнай Беларускай Студзінікага Дому ў Люксембургу быў

другое паседжанне Управы Цэнтральнага Беларускага Акадэмічнага Аўдіторіума з таким парадком дні: 1. Інфармациі аб даследаванні прынца ЦБА і падсобных арганізацій; 2. Інфармациі аб прынцы Студзінікага Стэмпіцыялічнага Фонду; 3. Справы новых камісіяў на студыі; 4. Пытанні на пасыпніцу чарговага Зэзэль ЦБА; 5. Пытанні на прынцы; 6. Супрацоўніцтва між сібры Управы ЦБА і 7. Велізны праноўкі.

3. Ш. А.

Беларускі канцэрт.

Беларускі ансамбль пад кіраўніцтвам камандысткі Кулікоўчы сёлета 15-га ліпеня выступіў першы раз на Нью Ерку ў беларускім канцэртрасті ў салі пры украінскай працавальніцкай іаркіні. *Convent Passion Sisters, Melbourn* Fr. 10. of Little Horton, Bradford. Усе ўсіх спрадаў звырэчна на наступны адрес: Rev. R. Mutulis, 20, Fascliffe Road, Bradford, Yorks.

КАНАДА.

Інтэр'ю прэз. М. Абрамчыка.

Падчас сваё візіты ў Канадзе праз БНР інж. М. Абрамчык адкладаў мектапы беларускай скучыні і гэтым выкісаў не толькі вагу рэлігійнай жыцці і на цікавіні ён. Прымілі наине братоў з Брэйфордзі захвоўчы ўсіх беларусаў каталікоў арганізаціі. Німы шмат беларускіх сінвартараў на эміграцыі, альбо зінічніца, калі будзіў першы, жадаваў хваліні Бога ў роднай мове.

На арганізацыйнай мове.

У Торонто, зде месціцца галоўная Управа Згуртавання Беларусаў у Канадзе дні 29-га ліпеня зінесені заложаны абліз ЗБК для кіраўніцтва. Гісторыя ў дзен інтар'ю між беларускімі эмігрантамі, але і іншых народу і дзяржавных канадскіх кругу. У Торонто ён дзял інтар'ю міжнароднай арганізаціі Управы СББ і абліз Універсітэта на толькі на староніках канадскае прэссы, але і на іншых зорыяных зорыях.

На арганізацыйнай мове.

У Торонто, зде месціцца галоўная Управа Згуртавання Беларусаў у Канадзе дні 29-га ліпеня зінесені заложаны абліз ЗБК для кіраўніцтва.

Апошні часам ЗБК прыводзіў узімнену аперацівна павілінчанію ліку сабрэй, дзеялі гэтага праблемы адпаведнымі мэрарыемстымі.

НІМЕЧЧЫНА.

Панраўка.

У папярэдніх чынамі нашага часапісу ў падведамленні з Німеччыні «Рэзальянт» беларускую на лікеры Зэзэльфорф транспоніраваўся як «Лікеры Зэзэльфорф на савім агульным паседжанні» мае быць: Беларускія Студзінікага Дому ў Лікеры Зэзэльфорф на савім агульным паседжанні» мае быць: Беларускія Студзінікага Дому ў Лікеры Зэзэльфорф на савім агульным сходзе.

Укыць гэтага абзаку надрукавана: «беларуская эміграцыя ў патрэб гатова з аружкам у руках выступіць да змаганыя супраць вызваленія народу...» Мал быны: Беларуская эміграцыя ў патрэб гатова з аружкам у руках выступіць да змаганыя за вызваленіе народу...»

425-летьце друкарства на Беларусі.

У 1525 лютага Францішак Скарына з Полацку арганізаваў у Вільні першую друкарню на Беларусі і надрукаваў у ёй першую кніжку — «Апостал». Там сюдзе пропалае 425-летьце друкарства на нашай зямлі.

Беларускі Камітэт ДН лягэру Зэзэрфорд азначыў гэту важную культурную гадзінну альманахом вечараў, на програму якога включылі: рефраг аб начатках друкарства на Беларусі і сёдзе выступленыя маладога барытона Ю. Сеньковскага.

Рэфраг, які альчытаў др. В. Тумаша, быў ілюстраваны альманахам адміністрацыйных дэлэгатаў з Аўстріі М. Багдановіча і Н. Арсеньевай і адміністрацівнай з апошніесні М. Садкоўскай аб Скарыне.

Папажна згаджання вечар хана і скромна, але годна ўшанаваць памянь выдаўнага сына нашай зямлі — Францішка Скарыны — і належна азначыць 425-летьце друкарства на Беларусі.

Адведзіны лягэраў.

Вірнуўшася з свайго падарожжа ў Бельгію і Англію, на, Васіль адведаў ДН лягэру Шляйсгаў і Бад-Райхенхалі, урачыства пітання беларускім і украінскім праваслаўнымі вернікамі і духоўнікамі, а так-жэ і адміністраційні лягэраў.

Перакладная праца над Бібліяй.

Паноўліні інфармациі ў Камітэту для Перакладу Бібліі на Беларускую мову; перакладная праца над кнігамі Старога Запавету дала ўжо немалы вклад. Ужо пераложаныя кнігі: Руты, Эстэр, Псалтырь, Прывіз Салімона, Эклейсты, Песні песніў, Прапока Даніїл і малых прарокаў. Над некалькімі далейшымі кнігамі пераклад вядзеца. Для апошніх рэдакцыйнікі тэксту перакладу мал быны пакликана адумысловая рэдакцыйная камісія.

ФРАНЦЫЯ.

Усеагульная сходка.

У салі Хрысціянскага Сынодыкату ў Парыжу дні 23-га ліпеня адбылася наядвычайная агульная сходка працтваўнікоў ад усіх беларускіх арганізацій у Францыі. На паралку дnia было толь-

кі адно вытнанне: спрада распаўсюджаніем «Кнігі Беларускага Эміграціі». Усе працтваўнікі адлагодзіла выказаціся за якіхнішчым распаўсюджаннем гэтая Кнігі і за падтрыманнем гэтася акты.

Магчымасць эміграцыі ў ЗША.

У звязку з новым эміграцыйным законам у ЗША бысьць магчымасць выезміграваць туды так-жэ і некаторым беларусам з Францыі, якія знайдзіліся на правах палітычных эмігрантаў і не асеслі у Францыі на стаду. Аплату за дарогу яны мусіць аплаціць самі і самі мусіць знайсці істака ў ЗША, хто ім зможа прыесьць ашуранс. Усе запіскі ў мусіць выплаціць адпаведныя анкеты і перасланы у канзулат ЗША ў Парыжу.

П О Ш У К И

180. Пратасаву Веру і Пратасаву Надзю з в. Грабе, акр. Бабруйск і здымка: Короля Івана і Лісускага Уладзімера — шукае Рогонік Філіп. Пісаць на адрас: Mr. Rohonuc Philipp, Felix, via Sudbury, Ont. Canada.

183. Сваіх братоў і сасыўёр: Валерияна, Станіслава, Браніслава, Зіну і Дусю — Саксалоўскіх шукае Аляксандар Саксалоўскі з м. Грэск. Пісаць на адрас: Mr. Patrick g. Twomey, 53, Dominick St. Cork. Ireland. (Еір).

184. Свайго брата Смірнова Кірыла з Суракскага р-на шукае Аструскай Феня. Пісаць на адрас: M-lle Astrouskaja F. 72, rue de Chantemeyne, Battie-pr-Liège, Belgique.

185. Дэмідзінка Васілія нар. 1921 г. шукае брат Дэмідзінка Івана і бачыка Нікілі. Просіцца ўсіх знаўмых, якія могуць дашь пра яго пейкія весткі, адгукніцца на адрас: Demidenko Ivan, Patosi 594, Villa Jordin, 4 de Junio, Buenos Aires, Argentina.

З Ъ М Е С Т:

а. Лей	— Неспакойны час	1
а. Л. Гарошка	— Нанука і рэжітін	2
В. Друга	— Ты і міа (працяг) (13-ы)	6
а. Л. Гарошка	— Беларуская форма крыжа	7
А. Дзедзінка	— Кіно	9
А. Лягас	— Атрутка ў чалавеку	11
Кантрэс «Рах Roman»	— Роман» ў Амстэрдаме	12
На разлігайнай ніве		13
Беларуская хроніка		14